

6.3.2020

Työ- ja elinkeinoministeriö
kirjaamo@tem.fi

Lausuntopyyntö 13.1.2020
TEM019:0072019; VN/6449/2019

Lausunto hallituksen esitysluonnoksesta työ- ja elinkeinotoimistoille kuuluvien tehtävien siirrosta työttömyysetuuden ja vuorottelukorvauksen maksajille

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi työttömyysturva- ja vuorotteluvapaajärjestelmien toimeenpanon järjestämistä koskevaksi lainsäädännöksi. Esitysluonnoksessa on kyse työ- ja elinkeinotoimistoille (TE-toimisto) nykyisin kuuluvan päätösvallan siirtämisestä Kansaneläkelaitokselle ja työttömyyskassoille siltä osin kun on kyse työttömyysetuuden ja vuorottelukorvauksen maksamien edellytysten ratkaisemisesta. Suomen Yrittäjät esittää lausuntonaan seuraavaa.

Suomen Yrittäjät pitää TE-toimistojen tehtävien siirtoa Kansaneläkelaitokselle (Kela) ja työttömyyskassoille tarkoituksenmukaisena siltä osin, kun kyse on työttömyysturvajärjestelmän ylimääräisen hallinnon järjeistämisestä TE-toimistojen resurssien keskittämisestä työvoimapolitiikan tuottamiseen. Tehtäväsiirto on omiaan vähentämään työttömän työnhakijan kohtaamaa byrokratiaa ja se mahdollistaa nopeamman ja sujuvamman etuus- käsittelyn työttömyyskassoissa. Erityisesti yritystoiminnan arvioinnin osalta voidaan myös katsoa, että yrittäjien työttömyyskassoissa on myös TE-toimistoja kattavampi osaaminen yritystoiminnan työttömyysetuuteen liittyvien vaikutusten arviointiin.

Suomen Yrittäjät huomauttaa kuitenkin, että tehtäväsiirtoihin liittyy periaatteellisia ongelmia, sillä tehtäväsiirto tarkoittaisi, että jatkossa työttömyyskassalla, joka on jäsentensä muodostama yhteisö, olisi nykyistä merkittävästi suurempi toimivalta päättää työttömyysetuuden saamisesta. Ongelmia kuitenkin lieventää se, että jatkossakin työnhaku käynnistyisi TE-toimistoon rekisteröitymisellä ja että TE-toimisto antaisi etuuden maksajalle työvoimapolitiittisen lausunnon työnhaun alkamisesta, sen voimassaolosta ja työvoimapolitiittisesti moitittavasta menettelystä.

Suomen Yrittäjät pitää tärkeänä, että esitysluonnoksen vaikutuksia arvioidaan tarkasti. Suomen Yrittäjät korostaa, että tehtäväsiirron tarkoituksena tulee olla viranomaisresurssien järkevä kohdentaminen ja tehtäväsiirron

tulisi olla vaikutuksiltaan mahdollisimman kustannusneutraali julkiselle taloudelle.

Tehtäväsiirron keskeinen peruste on TE-toimistojen resurssien vapauttaminen työvoimapalvelujen toteuttamiseen. Esitysluonnoksessa on todettu, että Kelan ja työttömyyskassojen työmäärän kasvu siirrettävien tehtävien osalta voidaan arvioida pidemmällä aikavälillä muodostuvan pienemmäksi kuin TE-toimistossa samoihin tehtäviin käytetty työmäärä.

Esitysluonnoksen mukaan Kela ja työttömyyskassat ovat arvioineet, että niiden toimintamenot lisääntyisivät noin 16 miljoonalla eurolla ja että Kelan kohdalla kyse olisi noin 115 henkilötyövuoden ja työttömyyskassojen osalta 130 henkilötyövuoden lisätarpeesta. Vastaavasti esitysluonnoksen mukaan tehtävien siirto vapauttaa esitysluonnoksen mukaan TE-toimistojen resursseja noin 130 henkilötyövuotta. Esitysluonnoksen perusteella vaikuttaa siten siltä, että tehtäväsiirrot eivät vähennä työttömyysturvajärjestelmän hallintotyötä vaan päinvastoin lisää sitä.

Esitysluonnoksen mukaan uusien tehtävien hoitamisesta aiheutuvat kustannukset korvattaisiin työttömyysetuuden maksajille. Vaikutus julkiseen talouteen vaikuttaisi siten olevan menoja lisäävä. Tätä ei voida pitää tarkoituksenmukaisena. Sinänsä on myönteistä, että TE-toimistoihin vapautuisi resursseja, jotka voitaisiin hyödyntää mahdollisimman kattavasti työllistymistä ja osaavan työvoiman saatavuutta tukeviin palveluihin. Esitysluonnoksen vaikutusarviointia koskevaa osuutta tulisi kuitenkin täydentää, jotta vaikutukset julkiseen talouteen tulisivat selkeämmin esille.

Suomen Yrittäjät pitää tärkeänä, että tehtäväsiirto ei vaikuta työttömyysetuuksien ratkaisukäytäntöön ja että päätöksenteko tapahtuu työttömyysturvain nojalla annettujen soveltamisohjeiden mukaisesti. Lisäksi on tärkeää, että tehtäväsiirtojen vaikutuksia etuuskäsittelyn nopeuteen, työttömyyskassojen ja Kelan toimintaan sekä TE-toimistojen vapautuvien resurssien käyttöön seurataan tarkasti.

Kunnioittavasti

Suomen Yrittäjät

Janne Makkula
Työmarkkinajohtaja

Albert Mäkelä
Asiantuntija